

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHOLD: St. Jakob. — Den II. internasjonale Kristi-Konge-kongress. — «Hvem kan finne en sterk kvinne?». — Den spanske «Rødbok». — Kirkestatens administrasjon. — Organisasjonsleder dr. Robert Leys bekjennelse. — G. K. Chestertons selvbiografi. — Flytningen av den katolske kirke i Porsgrunn. — Og derute. — Marconi død.

St. Jakob.

Kan hende har vi i år mer enn andre år grunn til å minnes St. Jakob d. eldre på den dag som er viet ham: 25. juli. Ti denne store apostel er jo den første misjonær som utgikk av disiplenes rekker og legenden vet å fortelle at Spania blev hans virkefelt. Derfor blev også Santjago de Compostela hans siste hvilested idet hans jordiske levninger efter hans martyrdød førtes tilbake til det land, han hadde elsket så høit og hvis skytspatron han nu er.

Da spanierne kjempet sin ulike kamp mot de vantros overveldende masser stod han dem bi og hjalp dem til å få sitt skjønne land befridd fra arvefienden, hvilket også frelste hele Europa fra å falle i antikristendommens vold. Derfor reistes der en praktfull kirke over hans grav som blev et valfartssted ikke alene for landets egne barn men for pilegrimer fra alle verdens kanter. Alle som «for rettferdighetens skyld lider forfølgelse» kom til St. Jakobs grav for å be om hans forbønn til å holde ut med kraft og tålmod — og hvor mange bønmener stiger ikke nu op fra spanske hjerter om hjelp og bistand i det kristne Spanias skjebnetime?

Men hvem av alle våre hellige forbedere kan vel høre og forstå en slik bønn bedre enn St. Jakob? Selv falt han jo som offer for en feig og lav politikk — skriften beretter at Herodes lot ham henrette «for å behage jødene». Men der fortelles videre at Guds ord vokste og bredte sig efter apostlens død — at han altså hørte til dem som blev «utvalgt av verden for at de skal bære megen frukt og denne frukt skal forbli efter dem». Apostlen Jakob er ned gjennom

tidene blitt fulgt av en stor skare som har delt hans skjebne og høstet samme lønn — og denne skare er ikke blitt mindre i våre dager. Kristi Kirkes tjenere kan i St. Jakobs eget land nu si med Paulus i dagens epistel: «inntil denne time både hungrer og tørster vi, er nakne, blir slått i ansiktet og har intet blivende sted —» men deres skytspatrons ånd holder dem oppe, ti ut av alle de forferdelige beretninger om martyrenes skjebne dernede stråler også virkeliggjørelsen av de følgende ord i samme epistel: «man over-skjeller oss og vi velsigner, man forfølger oss og vi tåler, man håner oss og vi ber».

*

Da Kristus spør sine disipler: «Kan I drikke den kalk som jeg skal drikke»? svarer Zebedæi-sønnen Jakob: «det kan vi». Kristus vet at dette er sant — og han har Jakob med Peter og Johannes med sig i sitt livs største stunder. Med sitt blod besegler Jakob senere sine dristige ord — og dristig har i det hele tatt den mann vært som av Kristus selv får navnet «tordensønnen». Serpreget, egenartet — men villig til å opgi alt sitt eget for å følge Kristi stemme da den kaller ham fra det trygge yrke på hjemstedet sammen med familien — til vandringslivet i menneskelig sett usikre forhold.

*

Kristi stemme kaller stadig menn fra fedreland og slikt og venner ut til fremmed sted blandt fremmed folk med fremmed skikk og bruk — til virke for sin

Kirke, til «å bli dårer for Kristi skyld». Vi vet det også vi heroppe og takker Gud for det — men er der allikevel tross denne takknemmelighet ikke grunn til at vi alle overveier hvilken mottagelse vi bereder disse apostlens etterfølgere — hvilke forhold vi gir den å arbeide under? Vi vet oss vel nokk fri for skyld som den der nu farver menneskers hender røde andre steder — men leser vi epistlens ord

og betrakter dem i våre hjerter turde det vel være at vi fant et mea culpa! i vår egen sjel.

Vi vet jo at det ikke er det verste å «slå legemet ihjel» — verre er det å «drepe sjelen»: å ta håp, mot og tillit fra et menneske ved å berøve det gleden i sitt arbeid, ved å vanskeliggjøre, ja umuliggjøre det. Vet vi oss alltid fri for dette overfor apostlen Jakobs etterfølgere?

Den II. internasjonale Kristi-Konge-kongress.

I dagene 25.—29. juni har den II. internasjonale Kristi-Konge-kongress vært forsamlet i Posen og hatt som hovedtema «Virkeliggjørelsen av Kristi kongedømme — overvinnelsen av den internasjonale gudløshetsbevegelse.» Den første av disse kongresser avholdtes 1936 i Salzburg under fyrsteerbiskop dr. Waitz's ledelse — men opprinnelsen til hele denne bevegelse ligger lengre tilbake. Den første tilskyning utgikk fra to prester professor Steger i Haag og dr Metzger i Graz. Den første opprettet i 1920 et byrå i Rom som skulde forberede kongressene, den annen organiserte samtidig den internasjonale katolske liga, som først avholdt mindre stevner i Graz, Luxemburg, Konstanz, Budapest, Oxford og i Einsideln. Den siste fant sted etter at Kristi-Kongefesten var innført og antok derfor navnet Kristi-Konge-kongress. Den følgende tid lå organisasjonsarbeidet i hendene på en komite som hadde sitt sete i Leutesdorf ved Rhinen — og siden den store kongress i Salzburg er ledelsen overgitt et permanent utvalg i St. Gallen under presidium av biskop Scheiwiler. Ved den siste kongress nu i Posen har tilstedeværelsen av en pavelig legat, den polske kardinalprimas Hlond og tre andre kardinalers nærvær — nemlig kardinal Verdier, Paris, kardinal Innitzer, Wien og kardinal Kakowski, Warchau — pointert betydningen av disse sammenkomster hvilket også tilkjennegis ved den fattede beslutning om at disse kongresser skal avholdes hvert annet år — altså skiftesvis med de eukaristiske kongresser.

Universitetet i Posen dannet rammen om møtene. Kardinallegaten fikk en festlig mottagelse og etter å ha oplest den pavelige skrivelse holdt kardinal Hlond en gripende tale til kongressen hvori han bl. a. uttalte at nu måtte det gå op for alle folkeslag at avgjørelsens time var inne: for eller imot Gud — Kristus eller ateismen. Mellom den gudløse kommunisme og nyhedenskapet på den ene side og den katolske Kirke på den annen gis der intet kompromis. Dette motsetningsforhold hviler på det 20. århundre som et problem, uten hvis løsning det ikke er mulig å skape det sikre åndelige grunnlag for et folks liv og for et fredelig internasjonalt samarbeid. Det er den internasjonale Kristi-Konge-kongress' op-

gave å skaffe klarhet over denne stilling. Den skal undersøke det opprinnelige grunnlag for ateismen og dens årsaker. Under de drøftelser av ateismen og dens forutsetning som inngår som et ledd i kongressens plan må alt innstilles på å finne den fullstendige sannhet uten at øinene blendes av fanatisme mot den gudfiendtlige bevegelse. Og den samme sannhet og åpenhet skal gjøres gjeldende overfor feil, mangler og villfarelser fra katolsk side: «vi er ikke kommet sammen for å si hverandre komplimenter og bestyrke hverandre i uvirksomhet og likegyldighet. Dere som skal holde foredrag skal si oss alt uten omsvøp! Fremsett eders kritikk! Fortell oss våre feiltagelser, forsømmelser og mangler! Vis oss det virksomste middel til en kristen gjenreisning av verden! Katolisismen og menneskeheten vil være eder takknemlige.»

Som representant for den polske regjering talte undervisningsminister Swietoslowski og forsikret kongressen om regjeringens største interesse. Han avla som sin bekjennelse forvissningen om at en nasjons lykke og fremtid avhenger av dens ungdoms religiøse oppdragelse og takket den Hl. Stol fordi den hadde utsendt en pavelig legat hvori regjeringen så et bevis på den Hl. Faders velvilje overfor republikken Polen. Med sterk betoning og under forsamlingens varmeste tilslutning erklærte til slutt ministeren: «Republikkens regjering fastslår at dens mål faller sammen med kongressens, idet den bestreber sig for å utelukke fra åndslivet et hvert prinsipp, som ikke harmonerer med Kristi lære — og den er overbevist om at de internasjonale Kristi-Konge-kongressers arbeid innebærer en stor og varig hjelp til alle mennesker i god vilje og som følge derav også til alle stater».

På kongressens neste dag talte pater Ledit, S. J. over «Kristi kongerike og vår tids antikristendom.» Han kom inn på den uhyggelige tilvekst den kommunistiske bevegelse har fått siden det russisk-sosialistiske partis kongress i Minsk 1898. Ved denne kongress var der kun 6—7 delegerte men siden har de funnet mange disipler og i løpet av disse 39 år har bolsjevistene erobret makten i Russland og Mexiko, delvis i Spania og enkelte av Kinas provin-

det voksende hat til Kirken og kampen mot Gud. Kristenhetens forsvar kan kun lykkes når der i katolikkernes rekke våkner den sterkeste samfunnsfølelse og en virkelige kristen virksomhet.

De følgende foredrag av de polske jesuittpatres Urban og Kosebowiez omhandlet «gudløshetsbevegelsen i Polen» og «den åndelige grunn til gudløshetsbevegelsen.» I det siste nevnte pateren at hemmeligheten ved den kommunistiske gudløshets oppløsende virkning på sinnene ligger i at den ikke alene er en systematisk oppbygget lære men tillike en materialistisk mystikk.

I det tredje møte talte mgr. Sawicki (Pelpin), mgr. Zychlinski (Posen) og den italienske delegerte com Camillo Corsanego. Mrg. Sawicki belyste de moralske årsaker til ateismen. Han fremhevet at katolikenes kamp mot gudløshetsbevegelsen ikke førtes mot de villedte brødre, hvis tilbakevenden til sannheten jo nettop var formålet med hele kampen. Den var kun rettet mot selve læren og dens utforming. Gudløshetens forutsetning er omgivelsenes dårlige påvirkning, forkjert tenkning, jakt etter fornøielse, og alle sensuelle lidenskapers tilfretsstillelse. Det menneske som føler moralens bud som en tyngende lenke han ønsker å kaste av ønsker selv følgelig at der ikke skal være noen Gud han hinsides skal stå til ansvar for. Derav kommer den nøie sammenheng mellom umoral og vantro. Katolikene kan ikke forskånes for den bebreidelse at de i alt for høi grad skjuler sin tro i sitt hjerte og ikke viser den i det daglige liv.

Mgr. Zychlinski talte om «kommunismens metafysikk og Kristi visdom». Han påviste hvorledes hatet er den drivende kraft i kommunismen og kjerligheten i kristendommen.

Comm. Corsanegos foredrag handlet om «det kristne livs sociale fornyelse» og var preget av den alvorligste samvittighetsransakelse. Han belyste hvorledes den av kapitalismen godtatte sociale urettferdighet, den skrikende økonomiske ulikhet og den voksende arbeidsløshet har bevirket at kommunismen har grepet slik om sig. Han krevet et gjenneført opplysningsarbeid både overfor de kommunistiske sociale og økonomiske villfarelser som overfor den katolske sociallæres prinsipper. Men den nødvendige forutsetning for dette opplysningsarbeid var at det gikk hånd i hånd med en katolsk samfunnsaksjon, hvis mål var en absolutt gjennomførelse av rettferdighet og kjærlighet i det sociale og økonomiske samliv. Med særlig ettertrykk understreket foredragsholderen et rettferdig lønnsregulativ, idet en forsyndelse på dette punkt fra en katolsk arbeidsgiver var særlig himmelropende og blev straffet med tusener av arbeideres overgang til kommunismen.

Kongressens høidepunkt var en tale av kardinalerkebiskop dr. Innitzer, Wien, som bl.a. sa: «I kampen om Gud er det umulig å forbli neutral. Allerede den Herre Kristis har sagt at den som ikke er for ham, er imot ham. Vi ser jo også overalt i verden

hvorledes Guds og troens fiender styrkes i sin kamp fordi så mange av oss holder oss neutrale. Men ingen må forbli neutral — statens og folkets førere like så lite som mannen på gaten og som videnskapens, teknikens og kunstens menn. Både de store på menneskehetens høide og den ukjente i folkemassen må bøie sig for Gud og hans hellige lov».

Med foredrag av prof. dr. Halecki (Varschau), Bivort de la Saudeé (Paris) og biskop Rozman (Laibach) sluttet forhandlingene.

Kardinallegaten avsluttet derpå kongressen med å uttale sin tilfretshet med dens forløp. Den hadde kastet sterkere lys over den religiøse verdensstilling og levert et rikt materiale til behandling av det permanente utvalg som forberedelse til den neste kongress.

Og med en massedemonstrasjon foran Kristi-Kongemonumentet på en offentlig plass i Posen tok deltagerne avskjed. «Vi sverger» uttalte kardinallegaten — «at vi vil søke å virkeliggjøre Kristi rike i våre hjerter, i vårt liv og i statenes liv og gjennomtrengende den verdslige kultur med Kristi ånd og evangelium.»

Hvem kan finne en sterk kvinne?

til St. Anna-dagen 26. juli.

I våre dager, hvor det kvinnelige ideal — ikke minst i kvinnes egen opfatning — har skiftet så fullstendig karakter, hvilket også i allerhøieste grad kommer til uttrykk i pressens spalter, kan det ha sin betydning å oppfriske de ord, hvormed den hellige skrift karakteriserer den gode kvinne, men som dessverre ikke nu overalt vinner den gjenklang de har rett, livets og sannhetens egen rett til å kreve. Ord, som ikke burde leses men mediteres dypt, lenge og inderlig —:

Hvem kan finne en sterk kvinne?

Hennes verd er som ting som kommer langt borte fra fjerne lande.

Hennes manns hjerte stoler på henne og rikdom skal aldri mangle.

Hun gjør ham godt og intet ondt alle sitt livs dage.

Hun søke refter ull og hørr og arbeider gjerne med sine hender.

Hun er som en kjøbmans skib som bringer bud langveis fra.

Hun står op mens det ennu er natt og gir sine husfolk spise og sine piker deres føde.

Hun ser på en mark og kjøper den — av sine hendes frukt planter hun en vingård.

Hun omgjærder sine lender med kraft og gjør sine armer sterke.

Hun prøver og skjønner at hendes handel er god. —

Hennes lampe slukkes ikke om natten.

Hun utstrekker sin hånd til store ting og hennes fingre griper tenen.

Hun åpner sin hånd til den trengende og utstrekker sine hender til den fattige.

Hun frykter ikke kulde og sne for sitt hus ti alle hennes husfolk har for i sine kledninger.

Tepper vever hun sig — fint linnet og purpur er hennes drakt.

Hennes mann er ansatt i porten når han sitter blant landets eldste.

Hun vever linnet og selger det — belter selger hun til kanaaniten.

Kraft og skjønnhet er hennes kledning og hun hun skal le på sin siste dag.

Hun åpner sin munn til å tale visdom og miskunnets liv er på hennes tunge.

Hun ser til hvorledes det går i hennes hus og spiser ikke sitt brød i dovenskap.

Hennes sønner står op og priser henne salig og hennes mann reiser sig og lover henne: «mange kvinner har samlet skatte men du overgår dem alle!»

Ynde er bedrægelig og skjønnhet forfengelig — men en kvinne som frykter Herren skal prises.

Gi henne av hennes henders frukt og hennes gjeringer skal lovprise henne for alles åsyn!

Den spanske „Rødbok”.

Da man for omtrent et år siden mottok de første etterretninger om de forferdelige røde redsler i Spania skulde man ha trodd at den hele kulturverden vilde flamme op i en felles indignasjon og at den offentlige mening meget snart vilde bli så sterk at de store staters regjeringer blev nødt til å skride inn og sette en stopper for de bolsjevistiske voldshandlinger. Men sådan gikk det ikke. Egoistiske makthaverinteresser hindret en samlet innsats for å overvinne den umenneskelige revolusjon i det ulykkelige land — og det blev ikke til annet enn at man gjenem en «ikke-innblandingspolitikk» søkte å forhindre at Spania blev skueplassen for kamper mellom fremmede interesser så at der skulde utbryte en verdenskonflikt. De vanskeligheter som møtte denne ikke-innblandingspolitikk kjenner vi bare altfor godt og i dette øieblikk kan ingen si hvorledes dens videre utvikling vil forme sig.

Men i mellemtiden har den spanske røde propaganda hatt all den tid den måtte ønske sig til å forvirre verdensopinionen. Og tiden er blitt godt utnyttet. I de autoritære stater har den selvfølgelig ikke kunnet utfolde sig men ellers må man innrømme at makthaverne i Valencia har hatt held med sine bestrebelsers for å omtåke menneskehetens bevissthet. Vestmaktens av liberalismen forblendede befolkning er meget lettvtint blitt overtalt til å tenke at beretningene om de røde banders ugjerninger kun er opdiktete propagandamidler og at den spanske borgerkrig utelukkende skyldes noen ærgjerrige upopulære generalers oprør mot den «rettmessige» regjering som forsvaret de «demokratiske tanker» mot en «grådige fascisme» — at de makter som viser sympati for Franco i virkeligheten kun ønsker å knekke Spania politisk og økonomisk og at Franco uten hjelp fra dem for lengst hadde vært overvunnet, hvorved krigen hadde vært forbi og der atter var blitt ro i landet. Overfor alle disse fremstillinger er det nu av den største betydning at man kan dokumentere de virkelige tilstande og avsløre folkefrontspartiets sanne karakter. En arbeidskomite av sak-

kyndige har påtatt sig denne opgave og en «Rotbuch über Spanien» er utkommet. Boken omfatter kun absolutt prøvet materiale og består hovedsagelig av originalfotografier, dokumenter i fak, similert gjengivelse, notarielt bekreftede vidensbyrd og citater fra bolsjevistiske aviser og andre trykksaker. Med all mulig tydelighet beviser de at Valenciaregjeringen ikke forsvaret den demokratiske frihet med kun går Moskvas erinder. Franco foregrep kun en lenge forberedt bolsjevistisk plan — Rødboken offentliggjør i originalfotografi denne plan, som i det første halvår av 1936 utgikk til alle førerne under den tilsynelatende uskyldige betegnelse «fortrolige meddelelser.»

Når det første mål: å styrte Spania ut i en borgerkrig var nådd regnet Moskva det for å være en forholdsvis lett sak å vinne en avgjørende seier for sine egne folk. Rødboken kan meddele alle enkelthetene i den hemmelige overenskomst som Largo Caballero, den «spanske Lenin» inngikk med sovjetts sendemann Moses Rosenberg. I denne overenskomst forplikter sovjetregjeringen sig til

1. å forsyne Madrid med våpen, amunisjon, fly, tanks, parafin og kjemiske produkter.

1. å oprette og utruste en internasjonal bolsjevisthær som kan settes aktivt inn på den spanske front.

3. å organisere opkjøp av våpen i andre land gjenem sine egne agenter til fordel for Sovjettspania.

Til gjengjeld forpliktet Madrid sig til straks å utbetale 500 millioner gullpesetas som imot al rett skulde tas av den spanske nasjonalbanks gullreserver. Sovjettrusland har fullt ut oppfylt sin del av forpliktelsene og den røde front i Spana er idag for største delen utstyrt med russisk krigsmateriale og ledes av krigstekniske spesialister fra Moskva.

*

Meget utførlig dokumenterer Rødboken at de berettede grusomheter i Spania ikke er fri opdiktning men den forferdelige virkelighet. Den engelske observator Arthur Bryant angir antallet på de drepte

non-kombattanter til 350 000 deriblandt tusener av kvinner og barn. En statistikk fra Vatikanet angir tallet på de til begynnelsen av 1937 myrdede katolske geistlige å være 16 057, hvoriblandt 11 biskoper. Disse grusomheter er ikke ophørte — således er i den allersiste tid 450 prester og ordensfolk blitt myrdet alene i provinsen Santander. De fleste ofre er fallt uten noen som helst forutgående forhør eller dom og henrettelsene er oftest blitt utført på utsøkt grusom måte.

I Barcelona har man holdt fullstendige kiappjakter på geistlige og utsatt en belønning på 1000 pesetas for hodet av en prest. Men dreiet det sig om en prest som ved sin sociale innsats hadde vunnet serlig stor innflytelse på arbeiderne blev belønningen hevet til 3000 pesetas.

Masseterroren har utviklet sig slik som Moskva har forberedt og forutsett den — de bolsjevistiske agenter har jo årevis virket og hatt lærvillige elever i Spania. I 1934 fikk man jo under den asturiske opstand en liten forsmak på de redsler som hele Spania nu oversvømmes av. Og dertil kommer så de uhyre kulturverdier og kunstverdier som går tapt — alene i Barcelona er 177 kirker med uerstattelige kunstverker blitt flammens bytte.

*

Det faller vanskelig å anerkjenne Valencia-regjeringen som «lovlig og rettsmessig», når man har studert denne Rødboks dokumenter. En regjering som mangler både vilje og evne til å demme op for de forferdeligste utskeielser er ikke noen regjering lenger, fordi den forsynder sig på det groveste mot landets befolkning. Iøvrig har den også formelt lenge vært ulovlig, idet den kun har støttet sig til et mindretall og til et parlament, som manglet over halvdel av sine medlemmer for å være beslutningsdyktig.

Kirkestatens administrasjon.

Da pave Pius XI feiret sin 80-årsdag 31. mai blev der i alle de mange festartikler, som fantes i såvel den katolske som den ikke katolske presse, fremhevet at man må betrakte Lateranoverenskomsten — forliket mellom Kirken og staten i Italia — som det betydningsfulleste der er skjedd i et pontifikat som dog rummer en rekke av de viktigste begivenheter. I Lateranoverenskomsten blev nemlig den suveræne kirkestat gjenoprettet: Città del Vaticano—Vatikanstaden — og dette betyr at pavedømmet atter har oppnådd det uunnværlige gode: en fullstendig uavhengighet av alle verdslige makter, hel suverenitet om enn kun over et litet område og garantert frihet overfor en eventuell vilkårlighet fra en annen stat. Samtidig gav paven avkall på en rett som han uten tvil har og som han mistet da kirkestaten blev besatt med vold, men som det nu vilde være uhensiktsmessig å kreve respektert: retten til et større område enn Città del Vaticano representerer. Men en

slik utvidet politisk makt vilde meget lett kunde bringe pavedømmet op i ufruktbare politiske og sociale kampe og bli en hindring for oppfyllelsen av de åndelige opgaver. Like så uundværlig som den var for den Hl. Stol før i tiden, like så skadelig vil den være i våre dager — og idet pave Pius har gitt avkall på den makt som er knyttet til tid og sted har han reddet det vesentligste, det ene fornødne: sin åndelige suverenitet.

Ved oppjøret med den italienske stat la den Hl. Stol med rette vekt på at Vatikanstaden fikk alt som efter våre dagers opfatning hører med til et helt utbygget statsstyre slik at det aldri kan bli gjenstand for noen diskusjon om paven er i besiddelse av full suverenitet. Meget av dette må sies å ha mere symbolsk enn egentlig praktisk verd, således den jernbanestasjon, som den italienske stat har bygget på Citta del Vaticanos grunn og som ikke så meget gjør nytte som samferdselsmiddel som den er et bevis på pavestadens «trafikk-suverenitet». Men selv om kirkestaten ikke er serlig stor i omfang så frembyr den, dog en rekke av ikke helt små administrasjonsoppgaver — og den bekjente katolske rettslærde pater Yves de la Brière, S. J. har på en helt ypperlig måte klarlagt disse i sin nye brosjyre: «L'Eglise et son gouvernement».

Ifølge den omfatter kirkestaten et område på 0.44 km². Under den hører Peterskirken og Petersplassen, hvor det dog påhviler det italienske politi å oprettholde ro og orden. Ennvidere de tallrike bygninger som utgjør selve Vatikanpalasset med dets gallerier og museer, biblioteker o.s.v., «Via del Pellegrina» med sveitsergardens kaserne og det pavelige gendarmeri, posthuset, Elektricitetsverket, det vatikanske trykkeri, det pavelige finansdepartemangs central og redaksjonene av «L'Osservatore Romano» og «Illustrazione Vaticane». Dertil kommer de vatikanske havers mektige areal som også omfatter generalguvernørens palass, banegården, justisbygningen, mosaikk-verkstedene, den av Marconi innredede store avsenderstasjon og observatoriet. Det store gods Castelgandolfo utenfor Rom med den pavelige villa, samt 12 pavelige basilikaer og instituter, som ligger i selve Rom, nyter godt av skattefrihet og alle eksteritorialitetsrettigheter — det italienske politi kan således aldri kreve adgang til dem uten med beboernes tillatelse.

Efter siste folketelling har Vatikanstaden 1073 innbyggere hvorav 750 har statsborgerskap mens 323 kun har opholdstillatelse. De fleste er av italiensk avstamning, men nesten alle nasjoner er iøvrig representert. Alle som bekler en stilling ved pavehoffet eller er ansatte i den pavelige administrasjon men ellers er italienske statsborgere er fritatt for militærtjeneste og nyter den frihet som tilkommer diplomater. Hvert år får de italienske myndigheter en liste over alle som tilhører denne kategori — ialt ca. 1900 personer.

Som hersker over Vatikanstaden har paven full

lovgivende, utøvende og dømmende myndighet innenfor sin domäne. Alle embedsmenn er kun å betrakte som stedfortredere for det pavelige statsoverhode, som til enhver tid kan overta den personlige ledelse av alle anliggender. Kardinalstatssekretæren fører den diplomatiske forbindelse med de fremmede makter, især når det dreier sig om verdslige forhold. Den indre administrasjon ledes av generalguvernøren, bistått av en «Consiliarius» som rådgiver i alle lovspørsmål og i de tekniske sider av forvaltningen — i øieblikket bekler en bror til kardinalstatssekretæren, marchese Francesco Pacelli dette viktige embede. Forretningene er fordelt på fire departementer: sekretariatet, departementet for monumenter, museer og gallerier, finansvesnet og den tekniske tjeneste. Chefene for hvert av disse departementer møtes til felles drøftelser hos generalguvernøren og de pavelige eiendommer i og utenfor Rom sorterer også under disse.

En pavelig «hær» eksisterer selvfølgelig ikke i egentlig forstand — Vatikanstadens beveggede menn skal kun oprettholde orden og danne et personlig vern for paven og hoffstaben. De består av følgende avdelinger:

Nobelgarden, dannet av medlemmer av den romerske adel som ledsager paven ved offentlige mottagelser og andre offentlige begivenheter. — Palatiner-garden, sammensatt av romerske borgere og som anvendes ved de store optog til å holde veien fri for paven og hans følge — Sveitsergarden, som rekrutteres fra de katolske kantonen i Sveits og som utfører det stadige vakthold i Vatikanet — det pavelige gendarmeri som utgjør det egentlige politi. De to første avdelinger har ikke fast tjenestetid — sveitsergardistene ligger inne i tre år og gendarmene i fem. Ialt teller de pavelige vaktmannskåper, inkludert officerene ca. 360 medlemmer, et tall som akkurat er tilstrekkelig til et betryggende vakthold for Vatikansamlingenes uerstattelige kunstverker og holde orden på den urolige menneskemasse ved de mange festlige anledninger som stadig forekommer på dette sted.

Vatikanstatens inntekter består av gaver, forskjellige kontoravgifter, frimerkesalg o.l. Ifølge § 25 i Lateranoverenskomsten har den italienske stat anvist den Hl. Stol en kapital på 750 millioner lire samt 5 % statspapirer til en verdi av 1 milliard. De pavelige penger har samme kurs som de italienske og gjelder i Italia likesom de italienske er gangbare i Vatikanstaten. Alle utenlandske varer som leveres i Vatikanet er tollfri hvorfor også Città del Vaticano kan holde meget lave priser — men for at dette ikke skal bli utnyttet i spekulasjonsøiemed er der opprettet en slags sentral, Annona, som formidler og kontrollerer all handel og utelukker all misbruk ved sine meget strenge forskrifter.

Av denne korte oversikt ses at Vatikanstatens administrasjon er mønstergyldig. I en av de heftigste kriser opskaket verden danner den som en liten oase av orden og fred.

Organisasjonsleder dr. Robert Leys bekjennelse.

Dr. Robert Leys, nasjonalsocialismens «Reichsorganisationsleiter», har på en kretspartidag i Köln holdt en tale som fremsetter den nazistiske trosbekjennelse i hele sin forferdende og avskrekkende skikkelse. Han sa bl. a.:

Vi stod engang i fare for å komme under geistlig ledelse. Men den glapp og den «lille mann» drog i krigen som gudløs eller som tilhenger av Hæchel eller Darwin. Og som gudløs vendte han hjem med håpløsheten i sitt hjerte. Men idag bekjenner han at han ikke alene tror på en Gud men at denne tro er blitt til ubetinget visshet hos ham efter at han har sett underet med Tysklands gjenfødelse. Når han betrakter sitt eget liv eller Føreren og alle hans medarbeideres vet han at dette er ikke gått ut av en kjemisk retorte, her har en usynlig makt og kraft styret. Hvis Gud ikke hadde sendt Føreren var alle forblitt spissborgere. Nu vet vi at der finnes en Gud, en personlig Gud og vi stiller vårt liv under hans opsikt. Hos nasjonalsocialistene er denne følelse ingen frase — de gjør intet stygt, baktaler ikke noen og sier ingen løgn. Ikke kirken men Adolf Hitler har fullbragt det tyske menneskes gjenfødelse.

Når presten forlanger at vi skal tro på en katolsk eller evangelisk Gud så si til ham: « — Nei, du er en klassekjemper som bolsjevikene er det!» La ham spørre sig selv om der finnes to mennesker som danner sig det samme billed av Gud. Enhver skal beholde sitt eget gudsbilled — partiet krever kun at ethvert tysk menneske skal tro på Gud. Den som er gudløs er bolsjevist. Den som ikke tror på en autoritet i himlen tror heller ikke på en autoritet på jorden, heller ikke på Adolf Hitler. Partiet avviser å la sig foreskrive denne Gud av noen, da det vil forringe Guds storhet og allmakt.

Gruppelederne må være den rolige pol i alle kamper, i all nød, bitterhet, ja selv i krigstid. Folket er et barn og den som vil føre må kunne omgås barn. Enhver fører må være opdrager men ikke en overlegen og skummel prest som sier: «Du skal tro på min Gud!»

Organisasjon, personlighet og lydighet hører sammen. Forbundene må aldri gjøre sig selvstendige men alltid underordne sig sin øverste. Uthyggningen må være organisert og efter naturens lover utgå fra cellen. Fordi Røhm med sin unormalitet krenket naturens prinsipper lot Adolf Hitler ham skyte. Kirken kunde ikke beklage sig hvis alle dem som har måttet vandre i tukthus var blitt skutt. For Føreren eksisterer kun samfund og stat, gruppeførere og parti — alt annet må bort. Kirken må søke å virkeliggjøre sin devise «Del og hersk!» på andre steder. Nasjonalsocialismen vil fanatisk bekjempe alt som angriper folkets enhet.

Vår stilling til Kirken er følgende: vi er ikke dens motstander på to betingelser: 1. at det konfesjonelle hat forsvinner — 2. at Kirken som partiet sier ja til livet. Man må kreve at prestene ikke taler om jorden som en jammerdal og ikke om de undere som er skjedd for totusen år siden men om nutidens undere, og at de hjelper til med å gjøre livet her bedre.

Hvad angår troen og mystikken uttalte dr. Ley: Partiet avviser alt skummelt — det vil at livet skal utfolde sig i strålende lys som på en offentlig markeds plass. Mystikken må erstattes med troen på den evige herlige Gud. Men denne tro må man også vise. Dens største bevis er lydighet. Avgjørende er hvorledes man besvarer spørsmålet: «Tror Du på denne jord alene på Adolf Hitler?»

Dr. Ley sluttet med Hitlers ord: «jeg er hos dere og dere er hos mig.» Dette er dybden av personlig tilknytning. Kristus må ha vært en mektig helt siden ennu idag 470 millioner mennesker taler om ham og tror på ham. Partiet vil at det nye Tyskland skal tale om sin fører i minst 3000 år. Når bevegelsen har vart i tre — fire — ti — femtitusen år, da vil Tyskland være evig.

G. K. Chestertons selvbiografi.

På P. Hutchinson & Co's forlag i London er utkommet G. K. Chesterton: *Autobiography*. I «Morgenbladet» for 10. juli anmeldes den av redaktør Hambro, hvilken anmeldelse vi herved tillater oss å gjengi:

Da Chesterton døde i juni maaned ifjor, laa denne selvbiografi fordigskrevet, ikke som et sidste verk fra hans haand — han nævner tvertimot en række bøker han agter at skrive — men som et lyst intermezzo i et lykkelig polemisk forfatterskap.

Chesterton blev gjerne kaldt optimist; men ordet rammer ikke. Hvis man ved en optimist forstaar en mand som bærer andres lidelser med et let hjerte, var Chesterton saare langt fra at være optimist. Hvis man i ordet lægger noget av en glad tro paa fremskridt og paa utvikling, at alt sker for det bedste i den bedste av verdener, da var Chesterton enda længre fra at være optimist.

Han var kristen; og han var et lykkelig menneske. Nu behøver kanskje ikke disse ting i og for sig at være synonyme; men det var Chestertons dypeste overbevisning at intet menneske kan være lykkelig uten at være kristen. Han man ingen religion, har tilværelsen overhodet ingen mening; og har den ingen mening, kan heller ikke noget tænkende væsen være lykkelig.

Chesterton fortæller at hans farfar da han var saa gammel at han næsten ikke snakket mere, blev saa irriteret over de yngre slektledds uglade pessimisme at det plutselig brast ut av ham: «Jeg vilde takke Gud for at jeg er skapt, selv om jeg visste at min sjæl var fortapt».

Det er den følelse den store skribent altid har git uttrykk for. Han er i merkelig grad en livsbejaer. Det fortælles om ham at han engang blev spurt hvorfor han var trådt ut av den engelske statskirke han var født i, og blitt katolik

— og svarte: «Jeg foretrækker catholicismens burgunder for for kalvinismens edik». Og han vilde av hele sit hjerte været enig med den svenske kapellan som forklarte at han ikke var totalist; for han var ute av stand til at forstaa hvorfor «endast de ogudaktiga skolo njuta av Guds gåvor».

Chesterton har maalt synden, han har maalt fristelsens dyp i sig selv; og han vilde ha kunnet svare som hans frue svarte da hun blev spurt hvem som hadde gjort hende til kristen: «Det er djævelen».

Naar Chesterton blev katolik har det mange forklaringer; en av dem er den at bare i den katholske kirkes lære finder han fuld forstaaelse av de to ting som for ham gjør livet verd at leve — de to ting som er bakgrunden for all lykke: Takknemlighet og ydmykhet.

Hver dag er det et like stort under at solen staar op; hver vaar er det et like stort under at knoppene brister. Hver time du lever, er en fantastisk gave — selv om den bringer smerte, sorg, pine; det ikke at ha levet kan aldri bli et maal for noget tænkende væsen.

Chesterton har i høi grad gjort til sit et ord fra den katholske katekismus: «De to synder mot haab er indbilskhet og fortvilelse».

Den eneste maate hvorpå man kan glæde sig selv over ukrudtet, over løvetanden paa sin plæn, det er ved at føle at man ikke har fortjent selv en ukrudtblomst.

I en kort sum og i den populæreste form gir Chesterton en kvintessens av sit livssyn naar han fortæller at han i sin ungdom reiste sig mot den pessimisme som naar den fik løvestands blomsten, sa med Swinburne:

I am weary of days and hours,
Blown buds of barren flowers,
Desires and Dreams and powers
and everything but sleep.

Senere kom han til en ny erkjendelse: Man kan foragte løvetanden paa andre præmisser end den trøstesløse pessimist gjør det paa forskjellige maater; en av dem er at si: «Du kan faa meget finere løvetand hos Selfridge», eller «du kan faa løvetand meget billigere hos Woolworth». En anden maate er at snøvle: «Det er naturligvis ingen andre end Gamboli i Wien som virkelig forstaar sig paa løvetand», eller at si at ingen orker da længere denne gammeldagse løvetanden efter at man har fremstillet superløvetand i palmehaven i Frankfurt; eller bare at blaase av noget saa snusket som at gi folk løvetand naar de bedste vertinder altid lægger en orkidé ved hver couvert. — Alt dette er metoder til at nedsætte tingenes værd ved sammenligning; for det er ikke fortrolighet som fostrer foragt — men sammenligning. Og alle slike sleivete sammenligninger beror til syvende og sidst paa det underlige og overvældende kjæteri at mennesket har ret til løvetand; at det paa en eller anden besynderlig vis kan forlange den mest utsøkte løvetand fra Edens håve; at vi ikke skylder nogen tak for det og ikke behøver at andre os over det, og fremforalt ikke at undre os over at vi blir fundet værdig til det. I stedetfor at si som den gamle religiøse digter: «Hvad er mennesket at Du bryr Dig om ham, eller menneskets søn at Du lar Dine øine hvile paa ham?» skal vi si som en misfornøiet chauffør: «Hvad er dette?» eller som den grinete major i klubben: «Er det en

kotelet at by en gentleman?» Nu liker jeg denne holdning like litet som Swinburnes pessimistiske indstilling; men jeg tror at begge dele har sin rot i det samme: man har mistet appetiten paa koteletten og lysten paa løvetand. Og dets navn er Indbildskhet og det er en tvillingbror av Fortvil-else».

Chestertons selvbiografi er ikke nogen religiøs bok; det er en vidunderlig fængslende fortælling om mennesker og forhold, fyldt av indfald, fyldt av anekdoter om alle de Englands berømte mænd som Chesterton har kjendt eller truffet; en bok skrevet med straalende humør og livsglæde og livsklokskap; men sangbunden i Chestertons liv er hans livsopfatning; hans polemik, hans vidd, hans kjærlighet til mennesket — alt springer ut fra denne kilde.

Politisk er Chesterton først og fremst individualist; og han ser skarpt dømmende paa alle de politiske partier i England; han mener at det alle er korrupte; de sælger titler, og de sælger hvad som helst. Han er lidenskabelig anti-materialist, voldsomt indstillet mot nazismen, men med en viss svakhet for Mussolini. Han er imot de sociale forsikringslove da han mener at det er helt uriktig at slaa fast ad lovens vei at én klasse er lønsgivere og en anden lønsmottagere; han er like sterkt imot al lov om tvungen voldgift og finder at det ingen væsensforskjel er mellom at forby streik og lockout og at paaby folk at utlevere rømte negerslaver til deres eiere.

Men hvert standpunkt han forfekter, forfekter han paa en positivt givende maate. Man lærer noget av hver side i hans bok. Man føler varmen fra hans taknemlighet mot livet; glæden fra hans kristne tro, styrken fra hans forvisning om at alt er noget værd — og mennesket, takket være Gud, mest værd av alt.

Flytningen av den katolske kirke i Porsgrunn.

I «Fylkesavisen», Skien, skrives 9/7: Som kjent skal den katolske kirke i Porsgrunn flyttes fra sin nuværende tomt og over gaten til kirkens egen eien- dom. Det er jo ikke dagligdags at man flytter et helt hus, enn si en kirke, i Porsgrunn, så her fore- går det ikke så lite av en begivenhet.

For et par dager siden begynte man arbeidet med selve flytningen efter at hele kirken ved donkraft var lettet og lagt på skinner, så nu om dagen fore- går det vanskelige og noget sene arbeide.

En av våre medarbeidere var oppe igår formid- dag og tok det i øiesyn.

Det er ganske imponerende å se hvordan man bygger op et helt skinneligeme lagt på stabler av gamle jernbane-sviller og så

trekker 4 mann hele kirken.

Dette høres noget besynderlig ut, men selve be- vegelsen foretas ved taljer som har mange tonns utveksling.

Vi spurte byggmester Høiseth som sammen med ingeniør Lindboe har påtatt sig flytningen,

om hvordan det gikk og Høiseth er bare fornøid, det går langsomt men sikkert, enkelte dager 2 me- ter og andre dager skal vi drive det op til 10—15 meter.

— Og hvor lenge skal arbeidet vare?

— Vi håper å være over gaten på 14 dager.

— Skal gaten stenges for trafikk da?

— Ja vi har fått tillatelse til det, så det er for- såvidt ingen fare selvom vi skulde bli stående der en tid, sier herr Høiseth.

— og derute

Nederlandene. Forrige år blev det i Nederlandene opret- tet en katolsk aksjon «Før Gud», som blev godkjent av det nederlandske episkopat. I løpet av de siste måneder har den gratis utdelt 1 200 000 propagandablade, adskillige apologetiske brosjyrer og antiatøistiske skrifter. Centralkontoret er i Heemstede i Nordholland, hvor det samler alt materiale som utsendes av de gudløse og på grunnlag av dette utarbeider svarskriftene. Som et ledd i arbeidet for å minne meneskene om Guds eksistens søker man å føre hans hellige navn ut på gater og torve så de ikke møter det bare i kirkene og de kristne hjem og man har derfor anbragt kunstnerisk utførte plakater på 400 nederlandske banegårde som med store bokstaver bærer innskriften: «Tilbake til Gud!» Alle katoliker opfordres til av alle krefter å understøtte aksjonen og anbringe pla- katen i alle butikkvinduer, venteværelser, forretninger, fa- brikker og kontorer. Selv fra take og tårn lyser nu Guds navn om natten i kjempestore bokstaver. På Kongeplassen i Amsterdam lyser hver kveld den formaning: «Tenk på Gud!» Andre nederlandske storsteder akter i nærmeste fremtid å følge eksemplet. På St. Nikolauskirken, som er beliggende direkte overfor hovedstadens centralbanegård, stråler hver natt et stort kors som kan ses over det meste av byen.

Marconi død.

Like idet bladet går i pressen erfarer vi at den berømte italienske videnskapsmann og oppfinner Marconi er avgått ved døden i sitt hjem i Rom. Han døde av hjer- teslag.

*

I de siste dagene har Marconi følt sig litt slapp, men var på ingen måte alvorlig syk. Nyheten om hans død bredte sig med lynets fart over Italia. Såvel paven som Mussolini blev straks underrettet. Den Hellige Fader var dypt beveget og begav sig straks til sitt kapell for å be- Han fortalte under en samtale med kardinal Pacelli i for- middag, at Marconi synes å ha hatt en slags forutelse om at døden kunde komme hurtig. Han var i privat audiens hos paven lørdag, og det hadde virket noe påfallende at Marconi hadde bedt om å få pavens særlige velsignelse for sig og sin familie.

Redaktør: Mgr. Irgens.
K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.